

Redegjørelse 2023

Innhold

Redegjørelse 2023	1
a. Generell informasjon.....	2
b. Negative konsekvenser og risiko	3
b.1 Konkrete aktsomhetsvurderinger.	3
b.2 Avdekkende negative konsekvenser av Ikomms virksomhet og vesentlig risiko for negative konsekvenser som Ikomm har avdekket.....	5
c. Tiltak	6

a. Generell informasjon

Ikomm er organisert med et styre som øverste organ. Selskapet har en administrerende direktør og er organisert i forretningsområder samt støtte- /stabsfunksjoner.

Ikomm er totalleverandør av IKT-tjenester til eierkommunene og til kunder i offentlig og privat sektor. Selskapet dekker hele verdikjeden fra konsulent- og rådgivningstjenester til drift og på-stedet tjenester, og har i dag over 40.000 daglige brukere på mer enn 700 lokasjoner. Med over 900 forskjellige applikasjoner dekkes de fleste kundebehov. IKOMM leverer tjenester til kunder i Norge, Sverige, Finland, Danmark, Polen, Nederland og Tyskland.

Selskapet er 100 prosent kommunalt eid, og har ved inngangen til 2023 syv eierkommuner som til sammen har ca. 130 000 innbyggere. Våre 130 ansatte er lokalisert ved hovedkontoret på Fakkellgården i Lillehammer, ved avdelingskontoret i Askim, samt ved våre kontorer på Nesodden og Lena. Selskapet har et betydelig fagmiljø, med spisskompetanse innenfor teknologi og anvendelse av teknologi.

Dagens praksis og utgangspunkt for arbeidet med menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold

IKOMM skal være en arbeidsplass med et miljø som gjenspeiles av verdiene respekt og integritet. Våre etiske retningslinjer fastslår at IKOMM skal være en likestilt arbeidsplass, fri for diskriminering på bakgrunn av kjønn, etnisk bakgrunn, seksuell legning, politisk tilhørighet, religiøs tilhørighet eller andre forhold.

Ikomm er medlem av NHO/Abelia og har tariffavtale med NITO og Negotia. Årlig lønnsoppgjør gjennomføres lokalt. Ikomm har en lønnspolicy om at vi skal være konkurransedyktige, men ikke bransjeledende på lønn. Arbeidsgiver og tillitsvalgte gjennomfører kvartalsvise statusmøter for å sikre at representanter for ansatte blir hørt og hensyntatt i spørsmål som angår arbeidstakere.

IKOMM gjennomfører seks medarbeiderundersøkelser per år, og resultatene derfra samt årlige arbeidsmiljøundersøkelser benyttes som utgangspunkt for å gjennomføre tiltak som skal forbedre arbeidsmiljøet for ansatte.

Innkjøp av varer og tjenester gjennomføres i ulike deler av organisasjonen avhengig av hva slags innkjøp som gjøres og hvor omfattende kjøpene er. Ikomm har frem til nå benyttet Statens Standardavtaler så ofte som mulig ved anskaffelser av IT-utstyr og IT-tjenester. Disse kontraktmalene inneholder bestemmelser om eksempelvis lønns- og arbeidsvilkår. Videre har Ikomm i sitt innkjøpsreglement og Retningslinjer for leverandørhåndtering hatt bestemmelser som tar sikte på å motvirke korrupsjon, ivareta miljøhensyn og sikre rettferdig konkurranse mellom leverandørene. Utover dette har ikke Ikomm kartlagt leverandørkjedene eller aktivt fulgt opp leverandører basert på risikovurderinger til nå.

I henhold til IKOMMs etiske retningslinjer plikter alle ansatte å varsle om kritikkverdige forhold. Vi har etablerte varslingsrutiner hvor ansatte kan varsle anonymt om de ønsker. Til dette brukes vårt organisasjonsprosesssystem, som sikrer at rutiner følges, tidsfrister holdes og ansvarlige ressurser tildeles den enkelte sak. Ikomm har en flat kultur og ansatte kan også varsle nærmeste leder eller HR direktør direkte. Det er verneombud på alle lokasjoner, og vi har et arbeidsmiljøutvalg (AMU) som er valgt av de ansatte for å ivareta arbeidsmiljøet.

b. Negative konsekvenser og risiko

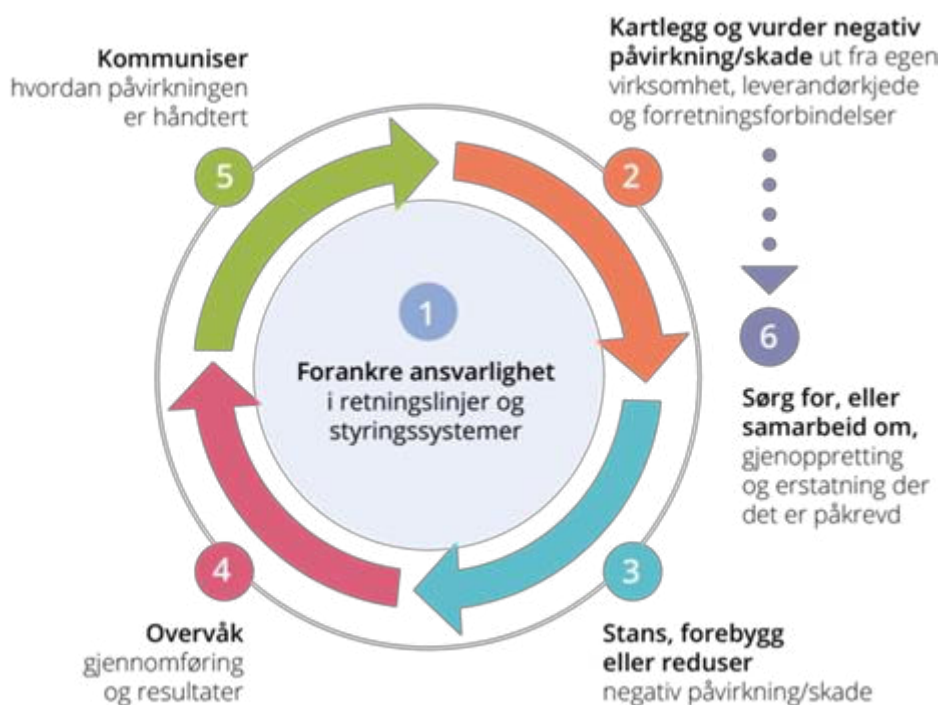
b.1 Konkrete aktsomhetsvurderinger.

Forankring av ansvarlighet i retningslinjer og styringssystemer

Ikomm er i vekst, og antall ansatte øker jevnlig. Hver gang en ny kommune kommer inn på eiersiden blir IT-avdelingen virksomhetsoverdratt. Vi forventer en vekst på anslagsvis 25 nye medarbeidere i løpet av året.

Etablering av felles retningslinjer og styringssystemer, og etterlevelse av disse, er derfor svært viktig, og samtidig svært ressurskrevende. Vi har derfor konsentrert mye av arbeidet med aktsomhetsvurderinger i trinn 1, se Figur 1.

Figur 1: Aktsomhetsvurderinger.

Våren 2023 etablerte vi nye retningslinjer for ansvarlighet i selskapet, som er vedtatt i selskapets øverste ledelse. Det er administrerende direktør som har det øverste ansvaret for at selskapet opptrer ansvarlig, og for å påse at tilstrekkelige ressurser avsettes til å arbeide med aktsomhetsvurderinger.

Åpenhetsloven pålegger også virksomhetene et informasjonskrav. Rutine for forespørsel om informasjon er utarbeidet og tilgjengeliggjort for ansatte.

Vi ser at måten vi er organisert på gjør at vi må jobbe mer systematisk med innkjøp. Våren 2023 etablerte og vedtok vi nye krav for leverandører som vil gjelde ved nye avtaleinngåelser. Innkjøpsrutinene er skjerpet, og leverandører skal heretter signere på at de følger våre etiske retningslinjer for leverandører. Ikomms Etiske retningslinjer er i tråd med dette endret og spisset slik at ansatte skal være bevisste på våre retningslinjer for ansvarlighet og våre forventinger til bærekraft for øvrig. Retningslinjene publiseres samtidig som denne redegjørelsen på Ikomms nettsider.

Gjennom våren har en gruppe med ansvar for ulike selskapsovergrepene retningslinjer gjennomført møter i organisasjonen for å informere og bevisstgjøre ansatte om nye retningslinjer, og hente innspill til hvordan selskapet kan etterleve disse. Retningslinjene for ansvarlighet og på hvilken måte ansatte

kan etterleve disse har vært hovedtema på møtene. Det er gjennomført syv møter i ulike deler av selskapet per juni 2023.

Kartlegging

Ikomm har kartlagt innkjøpene fra ulike leverandører og gjennomført en overordnet risikovurdering av våre innkjøp i 2022. Denne tilgjengeliggjøres på våre nettsider.

Tabell 1: Ikomms leverandørkjøp av ulike produkter på DFØs høyrisikoliste:

Produktkategori	Antall leverandører	Innkjøp (Mill. kr.)
IKT-utstyr samlet	11	42,63
Kjøretøy	1	1,92
Mat og drikke	5	0,92
Tekstiler, arbeidsklær og sko	1	0,56
Møbler og kontorrekvisita	2	0,42

Tabellen viser Ikomms innkjøp av produkter som er vurdert å ha høy risiko for brudd på grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i henhold til DFØs [høyrisikoproduktliste](#). Over 90 prosent av leverandørkjøp med høy risiko er knyttet til kjøp av IKT-varer. Til sammen anskaffet Ikomm IKT-utstyr for vel 40 millioner kr i 2022. IKT-utstyret var både til internt bruk og til kunder, som anskaffer IKT-utstyr gjennom oss.

Risikoen er høyest i produksjonsfasen som i stor grad skjer i Kina og andre asiatiske land, men også betydelig ved sammenstilling av IKT-produkter, og gjelder hovedsakelig fare for brudd på arbeidstakernes faglige rettigheter og rett til anstendig arbeid. IKT-utstyr inneholder en rekke ulike mineraler som betegnes som konfliktmineraler. Disse mineralene utvinnes i land med høy risiko for menneskerettighetsbrudd og der handelen med mineralene kan bidra til væpnet konflikt. En enkel måte å sikre at IKT-produktene tilfredsstiller krav knyttet til både sosial og miljømessig bærekraft, er å anskaffe mest mulig produkter som er sertifiserte med miljømerket TCO.¹

I 2020 forhandlet Ikomm en rammeavtale om å anskaffe PC-er gjennom vår hoveddistributør, både til oss og til våre kunder. I forkant av dette ble tre ulike PC-produsenter vurdert ut fra flere faktorer, hvorav krav om miljø og bærekraft ble vektet med 30 prosent. Ut fra en helhetsvurdering ble det bestemt at Ikomm skulle anskaffe standard PC- som var TCO-sertifiserte. Det er imidlertid mye IKT-utstyr som ikke anskaffes via rammeavtalen, som mobiletelefoner, skjermer, mus, tastatur etc. Tilgang på PC-er var dessuten en utfordring under pandemien, og PC-er ble også anskaffet utenfor avtalen ved behov.

Å forlenge levetiden på IKT-produkter er det viktigste enkelttiltaket for å redusere både miljøbelastningen og risikoen for brudd på menneskerettigheter og anstendig arbeidsliv.² I dag leaser Ikomm og flere av våre kunder PC-er og annet elektronisk utstyr gjennom vår samarbeidspartner 3stepIT. Etter leasingperiodens utløp på tre år, blir utstyret enten kjøpt ut for varig eie eller solgt i

¹ TCO Certified er en sertifiseringsordning for IT-produkter som inkluderer dataskjermer, bærbare datamaskiner, nettbrett, smarttelefoner, stasjonære datamaskiner, alt-i-ett-PC-er, projektorer og hodetelefoner. Tredjepartskontrollører brukes til å vurdere hvorvidt et produkt oppfyller kravene i standarden til samfunns- og miljømessig bærekraft. De omfatter kriterier for barnearbeid, arbeidstakerrettigheter, helse og sikkerhet samt redusert bruk av farlige stoffer, i tillegg til en rekke andre forhold.

² Webinar om bærekraftige IKT-anskaffelser, DFØ, 22.04.2021

annenhåndsmarkedet. Brukte enheter avhendes, slettes og klargjøres gjennom sertifiserte prosesser innen kvalitet, miljø og sikkerhet. Ved å gi en enhet nytt liv kan levetiden dobles, men dette forutsetter både at produktet holder en høy kvalitet og at det behandles riktig.

For å skaffe en overordnet oversikt over hvordan leverandørene jobber for å sikre mennesker og arbeidstakere i egen virksomhet sendte Ikomm en spørreundersøkelse til de mest vesentlige leverandørene våre i mars 2023. Leverandørene ble bedt om å redegjøre for hvordan de jobber med overordnet samfunnsansvar, og spesielt om å redegjøre for hva slags systemer og rutiner de har for å ivareta egne ansatte og deres faglige rettigheter. De ble også spurt om hvordan de jobbet med leverandørkjeden for å redusere risiko for brudd på menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og andre forhold.

Til sammen ble spørreundersøkelsen sendt ut til leverandører som er vurdert som vesentlige ut fra innkjøpsvolum. Spørreundersøkelsen ble besvart av 17 leverandører, som dekker 60 prosent av vesentlige innkjøp. Resultatet fra spørreundersøkelsen er tilgjengelig på nettsiden.

Respondentene oppgir at de stort sett har systemer på plass for å ivareta menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, både i egen virksomhet og i leverandørkjeden. Mange av våre mest vesentlige leverandører er store internasjonale selskaper, og har jobbet med bærekraft i flere år. Alle oppgir at de har gode rutiner for å ivareta menneskerettigheter i virksomheten som er vedtatt av virksomhetens øverste ledelse. 12 respondenter svarer at retningslinjene er gjort kjent gjennom en offentlig policy som er tilgjengelig på leverandørens nettsider. Alle oppgir at de har gode rutiner for å passe på at ansatte behandles med respekt og for å følge opp varsler om kritikkverdige forhold. Respondentene oppgir også at lønninger og kompensasjonsordninger er i tråd med bransjestandarder og arbeidsliv for øvrig.

Når det gjelder leverandørkjeden, svarer respondentene at de har etablert en policy, eller andre skriftlige dokumenter som hjelper dem til å ta gode beslutninger og jobbe for å påvirke leverandører på flere områder. Det er mest vanlig å påvirke leverandører på områder som *miljø, tvangsarbeid, barnarbeid og helse og sikkerhet*, men også på områdene *diskriminering og like rettigheter, organisasjonsfrihet og medbestemmelse, anti-korrupsjon og bestikkelser og lønn, arbeidstid og overtid* er dette vanlig. En leverandør svarer at de ikke har noen form for påvirkning på leverandører. Dette er en leverandør av software med under 10 ansatte og Ikomm anser ikke at dette utgjør en vesentlig risiko.

b.2 Avdekkende negative konsekvenser av Ikomms virksomhet og vesentlig risiko for negative konsekvenser som Ikomm har avdekket

Ikomm har ikke mottatt varsler om kritikkverdige forhold i 2022. Det er heller ikke rapportert om skader eller ulykker. Det er ikke avdekket svakheter ved ansattes sikkerhet eller ved arbeidsmiljøet for øvrig av alvorlig karakter. Ikomm er ikke kjent med at det har forekommet negative konsekvenser som følge av egen virksomhet.

Vesentlig risiko som virksomheten har avdekket knytter seg spesielt til anskaffelse av ITK-utstyr, som utgjør en stor del av Ikomms varekjøp gjennom leverandører. Spørreundersøkelsen ble sendt til Ikomm største leverandører, og dekker det meste av varekjøpet knyttet til høyrisikoprodukter. Den samlede vurderingen fra kartleggingen er at Ikomms leverandører så langt vi har avdekket, har rutiner og systemer på plass som sikrer egne ansatte, og at de jobber systematisk med å redusere risiko. Det kan likevel ikke utelukkes at det har skjedd brudd på menneskerettigheter og anstendige

arbeidsforhold i produksjon av varer som Ikomm har anskaffet, spesielt innenfor anskaffelser av IKT-utstyr.

c. Tiltak

- Ikomm har først og fremst jobbet med å sikre egne systemer i en første fase. Måten vi er organisert på, der avdelingene er ansvarlige for eget innkjøp, gjør det spesielt viktig å sikre etterlevelse av interne innkjøpsrutiner. Raske endringer i organisasjonen, med stadig flere ansatte, kunder og brukere, gjør det også viktig å sørge for bevisstgjøring av egne ansatte og etterlevelse av gjeldende rutiner. Dette vil være et hovedfokus i det videre arbeidet.
- Ikomm vil jobbe videre for å se på hvordan vi kan kartlegge innkjøp nærmere, slik at vi kan lage gode indikatorer for å måle tiltak og effekt av disse.
- For å få bedre informasjon om hvilke varer vi kjøper og hvor disse er produsert, vil Ikomm jobbe tettere med utvalgte leverandører framover.
- For å påvirke leverandører i bærekraftig retning er bransjesamarbeid viktig. Ikomm har kontaktet vår bransjeorganisasjon, IKT Norge, og spesielt etterspurt et initiativ for å støtte IKT-bedriftenes arbeid med Åpenhetsloven. IKT Norge har flere store leverandører, og kan ta en lederposisjon for å kartlegge deler av leverandørkjeden til utvalgte IKT-produkter i en felles kunnskapsbank. Dette er komplisert arbeid ettersom IKT-produkter har svært komplekse leverandørkjeder og stadig utvikles og endres, men kan lette arbeidet betydelig for både for leverandører og bedrifter som kjøper disse produktene. Disse befinner seg både i IKT-bransjen og i andre bransjer.
- Dersom aktørene får oppdatert kunnskap om leverandørkjeden og bærekraftutfordringene til ulike produkter vil dette gi muligheter for å vri IKT-innkjøp i en bærekraftig retning for samtlige aktører, også Ikomm.
- Ikomm vil ha fokus på å anskaffe mest mulig produkter som er sertifiserte når dette er mulig og formålstjenlig. Dette gjelder flere produktgrupper enn IKT-utstyr, blant annet kontorrekvisita, møbler, elektriske produkter, kaffe, te og annet.
- Ikomm vil benytte leasing når dette er mulig. Dette reduserer behovet for nyproduksjon og understøtter en nødvendig overgang til sirkulærøkonomi. Vi leaser i dag både IKT-utstyr, elektriske kjøretøy og kontorinventar.
- For å forlenge levetiden til produktene vil Ikomm
  - Jobbe for å utvide bruken av leasing til å omfatte flere IKT-produkter internt og hos de kommunene som i dag leaser
  - Få flere av våre kunder til å ta i bruk leasing framfor å eie utstyret selv.

Ikomm forventer at disse tiltakene vil gi seg utslag i bedre forståelse av vår leverandørkjede og mer målrettet arbeid for risikoreduering framover.